

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๑๖/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี อันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กรณีวัสดุกัมมันตรังสี ซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากชีวมวลในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้ร้อง -

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้ตรวจสอบ

ผู้ถูกร้อง -

๑. ความเป็นมา

ตามที่สื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวกรณีวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากชีวมวลของ ██████████ ในนิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ ตำบลท่าตุม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จังหวัดปราจีนบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันค้นหาอย่างต่อเนื่อง จนตรวจพบกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ในถุงขนาดใหญ่ของโรงงานหลอมโลหะของ ██████████ ในเขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี ตำบลหาดนางแก้ว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ส่งผลให้ประชาชนวิตกกังวลถึงผลกระทบของสารกัมมันตรังสีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับมาตรการด้านความปลอดภัยในการควบคุมและครอบครองวัสดุกัมมันตรังสี การเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกรณีดังกล่าว รวมทั้งมีข้อสงสัยต่อการประกอบกิจการของโรงไฟฟ้าว่าดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชนหรือไม่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติในคราวการประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖ ให้หยิบยกกรณีดังกล่าวขึ้นตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นคำร้องที่ ๔๘/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔

/๒. การตรวจสอบ...

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ รายงานการลงพื้นที่ของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ โรงงานของ ██████████ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ และโรงงาน ██████████ ในเขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี

๒.๑.๒ รายงานการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี

๒.๑.๓ หนังสือบริษัท ██████████ ที่ ██████████ ๑๕๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี ด่วนที่สุด ที่ ปจ ๐๐๒๑.๒/๙๘๓ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือตำรวจภูธรจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ตช ๐๐๑๗ (ปจ).๘๓/๒๗๕๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปราจีนบุรี ด่วนที่สุด ที่ ปจ ๐๐๑๔.๒/๑๒๘๒ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ หนังสือกรมควบคุมมลพิษ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๔/๑๒๘๗๑ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๘ หนังสือสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ด่วนที่สุด ที่ อว ๐๕๐๓/๔๑๖๕ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ หนังสือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี ด่วนที่สุด ที่ ปจ (กปภจ.) ๐๐๒๑.๒/๗๓๘๗ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๐ หนังสือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ปจ ๐๐๓๔(๒)/๘๙๗ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๑ หนังสือสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่ อว ๕๔๐๗/๕๐๘๒ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) บริษัท ██████████

๑.๑) ประกอบธุรกิจโรงไฟฟ้าชีวมวล โรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนและ
ไอน้ำ ใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากเศษวัสดุทางการเกษตร ของเหลือใช้จากอุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษ
ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม ██████████ อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี มีโรงไฟฟ้าทั้งหมด
██████ โรง กำลังการผลิตกระแสไฟฟ้า รวม ████████ เมกกะวัตต์ จำหน่ายกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้ให้แก่การไฟฟ้า
ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง

๑.๒) การจัดการน้ำเสียจากกระบวนการผลิต ได้ส่งน้ำเสียไปบำบัด
ที่โรงบำบัดน้ำเสยรวม ในส่วนของการควบคุมมลพิษทางอากาศ ได้ติดตั้งระบบดักฝุ่นแบบไฟฟ้าสถิตเพื่อ
ดักฝุ่นที่จะระบายออกทางปล่อง และติดตั้งระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติ ในส่วน
กากของเสียได้รับอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมให้นำออกไปกำจัดภายนอกโรงงาน

๑.๓) วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ เป็นส่วนประกอบของอุปกรณ์
ตรวจวัดระดับซีซีเอ็มชีวมวลในถังจัดเก็บ ใช้เป็นตัววัดความหนาแน่นและระดับของวัสดุ โดยการยิงรังสี
ผ่านไปยังอุปกรณ์รับอีกฝั่งเพื่อแปลงเป็นสัญญาณไฟฟ้า วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ บรรจุในแคปซูล
และถูกหุ้มไว้ในแท่งตะกั่วและเหล็กทรงกระบอกเพื่อป้องกันการรั่วไหลของรังสี

๑.๔) เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ บริษัท ██████████ ได้แจ้งความ
ร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า อุปกรณ์ตรวจวัดระดับซีซีเอ็มชีวมวลสูญหายไปจากโรงงาน พร้อมกับ
ได้รายงานต่อสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ โดยบริษัทได้ร่วมมือกับสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ สถาบัน
เทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานต่าง ๆ ในการค้นหาวัสดุกัมมันตรังสี
ซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหาย

๑.๕) เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติตรวจ
เจอกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่โรงหลอมโลหะของบริษัท ██████████ ในอำเภอกบินทร์บุรี
จังหวัดปราจีนบุรี บริษัท ██████████ จึงร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดูแลความปลอดภัยให้แก่
ประชาชนและสิ่งแวดล้อม

๑.๖) บริษัท ██████████ ได้กำหนดแนวทางปรับปรุงและเพิ่มเติม
มาตรการด้านความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางรังสีให้รัดกุมมากยิ่งขึ้น เช่น เพิ่มความถี่ถ้วนใน
การตรวจตราพื้นที่เพื่อตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ แก้ไขการแจ้งเตือนของรังสีที่ห้องควบคุมให้มีประสิทธิภาพ
มากขึ้น และได้ขอยกเลิกการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดระดับซีซีเอ็มชีวมวลทั้งหมด และใช้เทคโนโลยีที่มี
ประสิทธิภาพอื่นมาแทนที่

๒) บริษัท ██████████

๒.๑) ประกอบกิจการโรงงานหลอมโลหะ ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรม
กบินทร์บุรี ตำบลหาดนางแก้ว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี รับซื้อเศษเหล็กจากร้านรับซื้อของเก่า

/ในพื้นที่...

ในพื้นที่ในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อนำมาแยกและบดอัดเข้าเตาหลอมเหล็ก ผลิตแท่งเหล็ก เหล็กข้ออ้อย เหล็กเส้นกลม เหล็กฉาก เหล็กแบน เหล็กหล่อ ท่อเหล็ก และเหล็กรูปพรรณทุกชนิด บริษัท [REDACTED] ได้รับซื้อเศษเหล็กมาตั้งแต่วันที่ ๒ - ๔ มีนาคม ๒๕๖๖ และนำเข้าเตาหลอมเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๖ พบสารตะกั่วเกินค่ามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงหยุดการผลิตตั้งแต่วันที่ ๖ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อทำความสะอาดเตาหลอม ต่อมาบริษัท [REDACTED] ทราบว่า เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายไปจากโรงงานของบริษัท [REDACTED] จึงหยุดรับซื้อเศษเหล็กตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖

๒.๒) เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติได้เข้าตรวจสอบโรงงาน พบการปนเปื้อนสารกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ในผลพลอยได้จากการผลิตโลหะ ซึ่งมีลักษณะเป็นผงฝุ่นสีแดง และอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีได้ออกคำสั่งระงับการประกอบกิจการ โลหกรรมไว้ชั่วคราว พร้อมทั้งปิดกั้นพื้นที่ และขนย้ายผงฝุ่นแดงที่มีการปนเปื้อนไปเก็บไว้ในถุงบรรจุ ผงฝุ่นขนาดใหญ่ภายในอาคารที่มีประตูปิดมิดชิด และมีกล่องวงจรปิดติดตั้งบริเวณหน้าอาคาร และเมื่อตรวจวัดระดับปริมาณรังสีโดยรอบอาคารพบว่า อยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ^๑

๒.๓) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่มีคำสั่งให้บริษัท [REDACTED] ระงับการประกอบกิจการโลหกรรมไว้ชั่วคราว ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีมีคำสั่งให้บริษัท [REDACTED] หยุดประกอบกิจการโรงงาน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ พร้อมทั้งให้จัดทำมาตรการป้องกันและปรับปรุงแก้ไขโรงงานให้มีความปลอดภัยตามหลักวิชาการ

๒.๔) เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีมีหนังสือแจ้งให้บริษัท [REDACTED] ประกอบกิจการโรงงานได้ตามปกติ โดยให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยบริษัท [REDACTED] เปิดเดินเครื่องประกอบกิจการตามปกติ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา

๓) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.)

๓.๑) เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ได้รับแจ้งเหตุการณ์วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปจากโรงงานของบริษัท [REDACTED] และได้เข้าตรวจสอบพื้นที่ภายในโรงงาน โดยใช้เครื่องมือตรวจวัดรังสี แต่ไม่พบวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหาย

๓.๒) วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหาย มีตะกั่วปกป้องอยู่ชั้นใน และห่อหุ้มด้วยท่อเหล็กกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๘ เซนติเมตร ความยาว ๒๕ เซนติเมตร น้ำหนัก ๒๕ กิโลกรัม ติดตั้งใช้งานมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ จากการตรวจสอบพบว่า วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และคาดการณ์ว่าจะตกอยู่ในพื้นที่ ๒๐๐ ตารางเมตร จากจุด

/ติดตั้ง...

^๑ ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ (natural background radiation) คือ ค่าระดับรังสีซึ่งตามปกติในธรรมชาติจะมีรังสีอยู่แล้วตั้งแต่ ๐.๐๔ - ๐.๔ ไมโครซีเวิร์ตต่อชั่วโมง

ติดตั้งวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเชียม-๑๓๗ โดยวัสดุดังกล่าวมีป้ายติดรายละเอียดแสดงข้อมูลของวัสดุ กัมมันตรังสี และมีสัญลักษณ์ทางรังสีขนาดเล็กติดอยู่

๓.๓) ปส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ค้นหาวัสดุกัมมันตรังสี ซีซีเชียม-๑๓๗ ในสถานประกอบการค้าขายของเก่า สถานประกอบการรับซื้อเศษโลหะมือสอง และ โรงงานหลอมโลหะในพื้นที่อำเภอศรีมหาโพธิ์ ตลอดจนวางแผนค้นหา รวมทั้งหาเบาะแสและข้อมูลที่ได้ จากการแจ้งเหตุของประชาชน นอกจากนี้ ได้ตรวจสอบวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเชียม-๑๓๗ ที่ยังใช้งานอยู่ ทั้งหมดของโรงงาน เพื่อยืนยันว่าทั้งหมดอยู่ในสภาพสมบูรณ์และใช้งานอยู่ตามที่แจ้งไว้ในใบอนุญาต รวมถึงการเก็บตัวอย่างสิ่งแวดล้อมเพื่อประเมินระดับปริมาณรังสี

๓.๔) เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ปส. ตรวจสอบกากกัมมันตรังสี ซีซีเชียม-๑๓๗ ในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท ████████ จึงเก็บตัวอย่างปัสสาวะของพนักงานที่ปฏิบัติงาน ในโรงงาน เพื่อตรวจวัดการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี แต่ไม่พบการปนเปื้อนทั้งภายนอกและภายในร่างกาย ของพนักงาน นอกจากนี้ ยังได้เฝ้าระวังตรวจระดับปริมาณรังสีในสิ่งแวดล้อมรอบโรงงานในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร โดยเก็บตัวอย่างอากาศ ดิน น้ำ และผลผลิตทางการเกษตร ผลการตรวจสอบพบว่า ระดับ ปริมาณรังสีมีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ และไม่พบการปนเปื้อนหรือแพร่กระจายใน สิ่งแวดล้อมและผลผลิตทางการเกษตร ขณะเดียวกัน ปส. ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจในการ เฝ้าระวังและตอบสนองในพื้นที่เกิดเหตุ

๓.๕) ปส. ได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนการจัดการฝังกลบโลหะ ปนเปื้อนวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเชียม-๑๓๗ รวมถึงได้ออกประกาศพนักงานเจ้าหน้าที่ เรื่องการตรวจวัดระดับ รังสีและวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเชียม-๑๓๗ ในสิ่งแวดล้อมรอบโรงงานหลอมโลหะ และตรวจวัดสาร กัมมันตรังสีซีซีเชียม-๑๓๗ ในน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา ผลการตรวจสอบไม่พบการปนเปื้อนหรือ แพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีในตัวอย่างทั้งหมด และได้ติดเครื่องหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่า พื้นที่ บริเวณดังกล่าวมีความปลอดภัยทางรังสี โดยติดเครื่องหมายแสดงระดับปริมาณรังสีปลอดภัยให้แก่ ผู้ประกอบการ ร้านค้า และประชาชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่โดยรอบโรงงาน

๓.๖) ปส. ได้ควบคุมดูแลโรงงานหลอมโลหะให้มีความปลอดภัยใน กระบวนการจัดการฝังกลบโลหะปนเปื้อนวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเชียม-๑๓๗ และมีแผนการในการเฝ้าระวังภัย และการตรวจวัดทางรังสีในสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยและสร้างความเชื่อมั่นให้กับ ประชาชนและพื้นที่โดยรอบ ซึ่งในระหว่างเกิดเหตุการณ์ ได้สื่อสารข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ถูกต้อง อย่างต่อเนื่องให้ประชาชนได้รับทราบ ผ่านการแถลงข่าวของจังหวัดปราจีนบุรี สื่อสารมวลชนในช่องทาง ต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ได้สรุปสถานการณ์ประจำวันและจัดทำ อินโฟกราฟิกส์เพื่อเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้รับทราบอีกด้วย

๓.๗) พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ.๒๕๕๙ ไม่ได้ กำหนดความรับผิดเป็นการเฉพาะสำหรับผู้รับใบอนุญาตที่กระทำให้วัสดุกัมมันตรังสีสูญหาย แต่ผู้รับใบอนุญาตยังมีหน้าที่ติดตามวัสดุกัมมันตรังสีจนกว่าจะพบ ถือว่าเป็นมาตรการความปลอดภัย

ที่ถูกกำหนดโดยคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๗ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งนี้ ปส. ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรศรีมหาโพธิ ให้ดำเนินคดีกับบริษัท ██████████ กรณีการฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๑๐๐ ซึ่งมีโทษตามมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๖^๓

๓.๘) บริษัท ██████████ ได้ใช้หรือครอบครองวัสดุกำมันตรังสี ๓๐ รายการ และวัสดุนิวเคลียร์ ๒ รายการ และได้ยื่นขอยกเลิกใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองหรือใช้วัสดุกำมันตรังสีต่อ ปส. ๒๘ รายการ ซึ่งในจำนวนนี้รวมถึงวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหาย ๑ รายการด้วย คงเหลือวัสดุนิวเคลียร์ ๒ รายการ และวัสดุกำมันตรังสี ๒ รายการ ที่ยังใช้งานตามปกติ

๔) สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทน.)

๔.๑) บริษัท ██████████ อยู่ระหว่างการประสานกับ ปส. ในการจัดการกากกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ตามมติคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ และบริษัท ██████████ ได้ขออนุญาตจัดการวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ เป็นกากกำมันตรังสี โดย สทน. ได้รับกากกำมันตรังสีไว้แล้ว

๔.๒) ประชาชนที่อยู่อาศัยรอบพื้นที่ สทน. สำนักงานใหญ่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และสำนักงานสาขาลองห้า จังหวัดปทุมธานี ได้ร้องเรียนและต่อต้านไม่ให้นำกากกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ เข้าไปจัดการในพื้นที่ของ สทน.

๔.๓) สทน. ได้เสนอแนะการป้องกันและแก้ไขการปนเปื้อนทางรังสีจากวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ดังนี้ (๑) วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมควรควบคุมอย่างเข้มงวด ตรวจสอบการติดตั้งและลักษณะทางกายภาพของอุปกรณ์ที่มีวัสดุกำมันตรังสีเป็นองค์ประกอบเป็นประจำ และบำรุงรักษาให้คงสภาพดั้งเดิมไว้ โดยเฉพาะตลอดระยะเวลาอนุญาตใช้งานเพื่อป้องกันการปนเปื้อนทางรังสีในระบบกระบวนการของโรงงานอุตสาหกรรม (๒) สนับสนุนให้มีการติดตั้ง

/เครื่องตรวจ...

^๒ มาตรา ๑๐๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) ออกคำสั่งใด ๆ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการเพื่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๙๑ ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี และการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐๐ ในกรณีที่เกิดอันตรายหรือความเสียหายอันเกิดจากการประกอบกิจการตามใบอนุญาตผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ระงับเหตุในเบื้องต้นตามแผนป้องกันอันตรายจากรังสี และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันที รวมทั้งต้องให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไข บรรเทา หรือระงับซึ่งอันตรายหรือความเสียหายนั้น

มาตรา ๑๒๖ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เครื่องตรวจวัดรังสีในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดสภาวะปนเปื้อนทางรังสี (๓) สร้างความตระหนักในการป้องกันการปนเปื้อนทางรังสีและดำเนินการเกี่ยวกับวัสดุกัมมันตรังสีโดยให้เป็นไปตามกฎหมาย และ (๔) ควรมีการควบคุมอย่างเข้มงวดในการเคลื่อนย้ายวัสดุกัมมันตรังสีและควรพัฒนาระบบติดตามตรวจสอบการเคลื่อนย้ายให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔.๔) การจัดการกรณีมีเหตุที่ก่อให้เกิดกากกัมมันตรังสีควรดำเนินการดังนี้ (๑) สนับสนุนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการกากกัมมันตรังสีที่เกิดจากแหล่งปฏิบัติการหรืออุบัติเหตุ ศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการฝุ่นเหล็กเปื้อนรังสี (๒) สนับสนุนให้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เช่น การพัฒนาระบบอาคาร รวมทั้งระบบขนย้ายเพื่อการบริหารจัดการการคัดแยกและการจัดเก็บกากกัมมันตรังสีขนาดใหญ่เพื่อรองรับปริมาณกากกัมมันตรังสีที่เกิดขึ้นในปริมาณสูงในระยะแรกของการเกิดอุบัติเหตุหรืออุบัติการณ์เพื่อลดการแพร่กระจายพื้นที่เสี่ยงทางรังสี รวมทั้งการพัฒนาระเบียงและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (๓) สนับสนุนให้จัดหาสถานที่เพื่อการจัดการกากกัมมันตรังสีแห่งใหม่ (๔) ควรพัฒนาระบบกำกับดูแลของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพียงพอที่จะสามารถใช้เป็นกลไกเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาที่ต้นเหตุ และ (๕) ต้องควบคุมหรือมีมาตรการดูแลแหล่งนำเข้ากัมมันตรังสี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุที่ทำให้รังสีรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม

๕) ตำรวจภูธรจังหวัดปราจีนบุรี

พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรศรีมหาโพธิ ได้ดำเนินคดีกับบริษัท [REDACTED] กับพวกรวม ๘ คน ตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในฐานความผิดกรณีเกิดอันตรายหรือความเสียหายอันเกิดจากการประกอบกิจการตามใบอนุญาต ซึ่งผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ระงับเหตุในเบื้องต้นตามแผนป้องกันอันตรายจากรังสี และต้องแจ้งเหตุให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันที รวมทั้งต้องให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไขบรรเทา หรือระงับซึ่งอันตรายหรือความเสียหายนั้น แต่ผู้รับใบอนุญาตวัสดุกัมมันตรังสีไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๐ และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยพนักงานสอบสวน ได้สรุปสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อยื่นฟ้องคดีต่อไป ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ กรณีอยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการ

๖) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปราจีนบุรี

(ทสจ.ปราจีนบุรี)

๖.๑) ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖ ทสจ.ปราจีนบุรี ลงพื้นที่เฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนโดยรอบโรงงานของบริษัท [REDACTED] ผลการตรวจสอบไม่พบการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ โดยได้สื่อสารและอธิบายผลการตรวจสอบดังกล่าวให้กับผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ทราบ พร้อมกับได้รายงานผลให้ศูนย์ข่าวประชาสัมพันธ์ร่วม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไป

/๖.๒) เมื่อวันที่...

๖.๒) เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ทสจ.ปราจีนบุรี จัดเวทีระดมความคิดและปรึกษาหารือภายใต้หัวข้อ “เราจะออกจากวิกฤตกัมมันตภาพรังสีปราจีนบุรีกันอย่างไร” ณ วัดศรีโพธิมาลัย สรุปได้ว่า (๑) ควรมีพิกัดของแหล่งที่มาการใช้รังสีที่ชัดเจน โดยชุมชนรับรู้ (๒) ยกระดับการป้องกันให้มีกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ (๓) ให้ผู้ประกอบการแสดงความรับผิดชอบและชี้แจงข้อเท็จจริงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (๔) ใช้โอกาสต้นรู้เพื่อร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหา (๕) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ (๖) สร้างกลไกให้จังหวัดเฝ้าระวัง ป้องกัน และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง (๗) พัฒนากองทุนเพื่อชดเชยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต และ (๘) กำหนดเป้าหมายสร้างพื้นที่เกษตรปลอดภัย

๗) กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)

๗.๑) ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖ คพ. ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบเฝ้าระวังผลกระทบบริเวณพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงโรงงานของบริษัท ████████ โดยตรวจพบการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ จำนวน ๖ จุด ในรัศมี ๒ กิโลเมตร ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ

๗.๒) เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ คพ. สังเกตการณ์การจัดการฝังฝุ่นโลหะปนเปื้อนวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ในกระบวนการผลิตของโรงงานของบริษัท ████████ สรุปได้ดังนี้

(๑) ปส. ได้อนุมัติแผนการจัดการฝังฝุ่นโลหะปนเปื้อน โดยไม่ใช้น้ำซึ่งบริษัท ████████ ได้ทำความสะอาดระบบและกระบวนการหลอมโลหะ ได้แก่ เตาหลอม ฝาครอบเตาหลอม ท่อดูดฝุ่นผง รางกรอง พร้อมจำแนกวัสดุปนเปื้อนกัมมันตรังสีทั้งหมดเก็บไว้ภายในอาคารที่ปิดมิดชิดเพื่อรอความชัดเจนจาก สทน. เกี่ยวกับแนวทางการกำจัดวัสดุดังกล่าว

(๒) ผลการตรวจวัดค่าระดับรังสีบริเวณกระบวนการผลิตของโรงงานภายหลังทำความสะอาดแล้ว พบว่า อยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ

๗.๓) คพ. ได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ กับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ผลการตรวจวัดระดับรังสีบริเวณพื้นที่รอบโรงงานหลอมโลหะ ผ่านช่องทางเพจเฟซบุ๊กของ คพ.

๘) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี (ปก.จังหวัดปราจีนบุรี)

๘.๑) เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ปก.จังหวัดปราจีนบุรีได้รับแจ้งจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ว่า วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายไปจากโรงงานของบริษัท ████████

๘.๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ภัยจากนิวเคลียร์และรังสีจังหวัดปราจีนบุรี ปี ๒๕๖๖ และแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนเผชิญเหตุป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจาก

นิเวศลิยร์และรังสี จังหวัดปราจีนบุรี พร้อมทั้งออกประกาศใช้แผนเผชิญเหตุภัยจากนิเวศลิยร์และรังสี จังหวัดปราจีนบุรี ปี ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

๘.๓) ระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม-๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ปก.จังหวัด ปราจีนบุรีได้ค้นหาติดตามวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ และประสานงานกับ ปส. และ สทน. โดยยังไม่ได้รับ รายงานว่า มีประชาชนได้รับบาดเจ็บหรือมีทรัพย์สินเสียหาย

๙) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี ชี้แจงข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับ ปก.จังหวัดปราจีนบุรี ตามข้อ ๘) ข้อย่อย ๘.๒)

๑๐) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรี (สอจ.ปราจีนบุรี)

๑๐.๑) วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายไปเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ และตรวจพบการปนเปื้อนในผงฝุ่นจากการหลอมโลหะของโรงงานของบริษัท [REDACTED] เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ต่อมาบริษัท [REDACTED] ได้หลอมโลหะที่มีวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ไปตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๖

๑๐.๒) วันที่ ๑๐ มีนาคม - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สอจ.ปราจีนบุรี ได้รายงานไปยังกระทรวงอุตสาหกรรม กรณีวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปเพื่อแจ้งประชาสัมพันธ์ การสูญหายของวัสดุกำมันตรังสีดังกล่าวไปยังผู้ประกอบการโรงงานต่าง ๆ ร่วมค้นหาโดยปฏิบัติการ ตรวจวัดรังสีในพื้นที่เป้าหมายร่วมกับ ปส. ตรวจสอบรายละเอียดการผลิตของโรงงานของบริษัท [REDACTED] พบว่า มีสารกำมันตรังสีปนเปื้อนในกระบวนการผลิตของโรงงานจากการหลอมโลหะ และได้ออกคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้บริษัท [REDACTED] หยุดประกอบการโรงงาน เพื่อตรวจสอบ ความปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารกำมันตรังสี พร้อมทั้งจัดทำมาตรการป้องกันและปรับปรุงแก้ไข โรงงานตามหลักวิชาการ

๑๐.๓) สอจ.ปราจีนบุรีไม่ได้เป็นหน่วยงานอนุญาตให้ครอบครองและ ใช้วัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ แต่โรงงานที่มีการใช้สารกำมันตรังสีต้องรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ สารกำมันตรังสี (รง. ๗) ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายในวันที่ ๓๐ ธันวาคมของทุกปี และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ กำหนดให้แจ้งการสูญหายให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๒.๒.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เข้าร่วมประชุมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัด ปราจีนบุรี สรุปได้ว่า

๑.๑) กรมควบคุมมลพิษได้แจ้งผลการตรวจวัดค่าระดับรังสีรวมระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ในชุมชนและพื้นที่โดยรอบโรงงานหลอมโลหะของบริษัท [REDACTED] ไม่พบความผิดปกติของระดับรังสีรวมและอยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ จึงได้ยุติการตรวจสอบ

๑.๒) ปส. ได้ชี้แจงว่า กากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่หายไปจะสลายไปตามธรรมชาติในอีก ๓๐ ปี ส่วนการกำจัดอย่างถาวรจะขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละประเทศ โดยประเทศไทยจะใช้การขุดหลุมลึก นำกากกัมมันตภาพรังสีใส่ไว้ในตะกั่วหรือซีเมนต์เพื่อไม่ให้รังสีแผ่ออกมาแล้วจึงนำไปฝังไว้จนกระทั่งย่อยสลายไปเองตามธรรมชาติ แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยากในการหาบริเวณที่จะนำกากกัมมันตภาพรังสีไปฝังกลบได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ที่จะใช้ดำเนินการยังคงร้องเรียนอยู่

สำหรับการกำจัดกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่เกิดจากโรงงานหลอมโลหะนั้น ปส. และ สทน. ยังไม่มีข้อสรุปเรื่องสถานที่ จัดการกาก จึงจำเป็นต้องให้บริษัท [REDACTED] เก็บรักษาไว้ในโรงงานและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเก็บรักษาและการกำจัด ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ก่อเหตุมีหน้าที่เก็บรักษาได้สูงสุด ๕ ปี^๔ อย่างไรก็ตาม ปส. จะออกคำสั่งทางปกครองให้บริษัท [REDACTED] รับผิดชอบค่าใช้จ่าย รวมถึงค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้เข้ามาร่วมดำเนินการ

๑.๓) อุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีชี้แจงว่า วัสดุ กัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายหลังจากบริษัท [REDACTED] ได้รายงานข้อมูลเกี่ยวกับสารกัมมันตรังสี (รง. ๗) ในปี ๒๕๖๕ แล้ว

๒) [REDACTED] ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ชมรมนักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมไทย ได้โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว [REDACTED] ว่า หากวัสดุ กัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ถูกนำไปขายให้โรงงานหลอมเหล็กและถูกหลอมในเตาเผาจะอันตรายมาก รังสีจะถูกปล่อยออกมาทางปล่องควันกระจายไปในสิ่งแวดล้อมในวงกว้างและเกิดการเปราะเปื้อนของรังสีเบต้าและแกมมาซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งอย่างรุนแรง ร้านรับซื้อของเก่า โรงงานรีไซเคิล โรงงานหลอมเหล็ก ผู้ครอบครองมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตราย หากนำไปกองไว้ข้างนอกแล้วเกิดฝนตก จะทำให้น้ำชะไหลลงปนเปื้อนลงในน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน

/๓) ในระหว่าง...

^๔ กฎกระทรวงการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๕ ผู้ก่อให้เกิดกากกัมมันตรังสีต้องส่งกากกัมมันตรังสีตามข้อ ๒ ของตนให้ผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีหรือหน่วยงานของรัฐจัดการ เว้นแต่เป็นกากกัมมันตรังสีที่ผู้ก่อให้เกิดกากกัมมันตรังสี สามารถดำเนินการจัดการกากกัมมันตรังสีได้เองโดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) กากกัมมันตรังสีตามข้อ ๒ (๑) สามารถดำเนินการจัดการกากกัมมันตรังสีโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) การจัดเก็บกากกัมมันตรังสีไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต เพื่อรอการสลายตัวของนิวไคลด์กัมมันตรังสีจนมีระดับค่ากัมมันตภาพเป็นไปตามเกณฑ์ปลอดภัยแต่ไม่เกินห้าปี

^๕ เฟซบุ๊กส่วนตัว [REDACTED] สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/>

เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

๓) ในระหว่างที่วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไป บริษัท ██████████ ได้ตั้งรางวัลผู้ชี้เบาะแสไว้ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท^๖ แม้จะพบเจอวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ แล้ว แต่ก็ไม่มี การยืนยันว่า เป็นวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหายไปหรือไม่ จนสร้างความหวาดวิตกให้ประชาชน ไม่มั่นใจและไม่กล้ารับประทานผักผลไม้ในพื้นที่ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แม้ภาครัฐจะยืนยัน ผลการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ อากาศผักและผลไม้ในสวนใกล้โรงงานแล้วก็ไม่พบการปนเปื้อนของสาร กัมมันตรังสี ก็ยังไม่สามารถคลายความวิตกกังวล ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีได้สั่งให้โรงงาน หลอมโลหะหยุดประกอบกิจการ และให้เจ้าหน้าที่ ปส. แพทย์ พยาบาล ตรวจสอบเฝ้าดูอาการของพนักงาน^๗

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นต้องพิจารณาว่า บริษัท ██████████ บริษัท ██████████ ปส. สทน. และจังหวัดปราจีนบุรีได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ ประชาชน กรณีวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากชีวมวล ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๘ มาตรา ๔๑ (๑) และมาตรา ๔๓ (๒) และ (๓) กำหนดให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ

/ในครอบครอง...

^๖ “ไทม์ไลน์ตามหาซีซีเอ็ม-137 และการแถลงข่าวชวนงง สรุปลแล้ว เรากำลังเจอกับอะไร”, โดย ██████████ ออนไลน์, วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖, สืบค้นจาก <https://██████████> เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

^๗ “ซีซีเอ็ม-137 หายปริศนา ถอดกลไกปนสู่สิ่งแวดล้อม”, โดย ██████████ ออนไลน์, วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖, สืบค้นจาก <https://www.██████████> เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

^๘ มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่ กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือ ชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผล การพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ พิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรอบครองของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และสามารถเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ หรืองดเว้น การดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนรวมทั้งมาตรา ๕๙ ได้รับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนว่า รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในกรอบครองของ หน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนสากล ที่ได้ให้การรับรองสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพกายและ สุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดและการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืน^๙ และหลักการการบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^{๑๐} ที่กำหนดหลักการระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle) ที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และคำนึงถึงกิจกรรมที่จะ ก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม และหลักการผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle: PPP) เป็นหลักการให้ผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อ สิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์ หรือสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ หลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ได้ระบุถึงหน้าที่ของภาครัฐ

/และความ...

มาตรา ๕๙ รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในกรอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูล เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือ ข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติที่ ๔๘/๑๓ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ รับรองให้ สิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนเป็นสิทธิมนุษยชน และเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ สมัชชาใหญ่ แห่งสหประชาชาติได้ลงมติเห็นชอบและประกาศว่า การเข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่สะอาดดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน (clean, healthy and sustainable environment) เป็นสิทธิมนุษยชนสากล

^{๑๐} แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ได้กำหนดหลักการการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ ได้แก่ หลักการระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะ เกิดขึ้น และคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม และหลักการผู้ก่อ มลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle: PPP) เป็นหลักการของการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการ ป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม

และความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการประกอบธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบด้วย
เสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน และ (๓) การเยียวยา^{๑๑}

๓.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๓.๒.๑ บริษัท ████████ ได้ประกอบกิจการโรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งตั้งอยู่ในนิคม
อุตสาหกรรม ๓๐๔ ได้ใช้วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ เป็นส่วนประกอบของอุปกรณ์ตรวจวัดระดับซีเอ็ม
ชีวมวลในถังจัดเก็บ ติดตั้งใช้งานมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ บริษัท ████████
ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจภูธรศรีมหาโพธิ์ว่า วัสดุกัมมันตรังสีดังกล่าวได้สูญหายไปจากโรงงาน
พร้อมกับได้รายงานให้ ปส. ทราบ ซึ่ง ปส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคาดว่า วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗
สูญหายไปตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ระหว่างที่วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายไป
บริษัท ████████ ได้ตั้งรางวัลผู้ชี้เบาะแสไว้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และ ปส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้ประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางสื่อสารต่าง ๆ และจังหวัดปราจีนบุรีได้ตั้งกองอำนวยการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ขึ้น
พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานฯ และจัดทำแผนเผชิญเหตุภัยจากนิวเคลียร์และรังสี จังหวัดปราจีนบุรี
ปี ๒๕๖๖

๓.๒.๒ ████████ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่า ร้านรับซื้อของเก่า โรงงานรีไซเคิล โรงงานหลอมเหล็ก ผู้ครอบครอง
มีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตราย หากนำไปกองไว้ข้างนอกแล้วเกิดฝนตกจะทำให้น้ำชะไหลลงปนเปื้อน
ลงในน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน และหากนำไปหลอมจะยิ่งกระจายไปทางอากาศเป็นสารก่อมะเร็งในวงกว้าง

/๓.๒.๓ เมื่อวันที่...

^{๑๑} ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ องค์การสหประชาชาติได้รับรอง “หลักการชี้แนะว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับธุรกิจ”
(UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ซึ่งมีเนื้อหาระบุถึงหน้าที่ของภาครัฐและความรับผิดชอบของ
ภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยประกอบด้วยเสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protect)
หมายถึง หน้าที่ของรัฐที่จะคุ้มครองมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจ รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน
ธุรกิจ (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect) หมายถึง ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจที่จะเคารพสิทธิมนุษยชนโดยหลีกเลี่ยง
การกระทำที่ละเมิดหรือมีส่วนร่วมในการสร้างผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน (๓) การเยียวยา (Remedy) หมายถึง การที่ผู้ได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจสามารถเข้าถึงการแก้ไข เยียวยา พันฟู ที่มีประสิทธิภาพทั้งกลไกตามกระบวนการยุติธรรมและอื่น ๆ

ทั้งนี้ ในส่วนความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชนมีหลักการ
ดำเนินการ ได้แก่ การมีคำประกาศนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนว่าบุคลากรในองค์กร คู่ค้า และดำเนินธุรกิจโดยฝ่ายต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องจะไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านที่ระบุความเสี่ยง
การป้องกัน และการบรรเทาผลกระทบ และกำหนดหน่วยรับผิดชอบเมื่อเกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และการมี
กระบวนการเยียวยาเมื่อเกิดผลกระทบจากการกระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ภาครัฐและ
ภาคธุรกิจมีหน้าที่ในการจัดให้มีกลไกการเยียวยาที่รวดเร็วและเป็นธรรม

๓.๒.๓ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ปส. ได้ตรวจพบวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ มีลักษณะเป็นผงฝุ่นสีแดง บรรจุอยู่ในถุงขนาดใหญ่เก็บไว้ในอาคารภายในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท [REDACTED] ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี แต่ไม่พบการฟุ้งกระจายของสารกัมมันตรังสีในอากาศ ทั้งบริเวณภายในและภายนอกโรงงาน รวมถึงระดับปริมาณรังสีมีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ (บริษัท [REDACTED] ได้หลอมเหล็กที่มีวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๖) แม้จะพบเจอวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ แล้ว แต่ก็ไม่อาจยืนยันว่า เป็นวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหายไปหรือไม่ จนทำให้ประชาชนหวาดวิตกไม่มั่นใจในการรับประทานผักและผลไม้ในพื้นที่ และมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว แม้ภาครัฐจะยืนยันว่าผลการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ อากาศ และผักผลไม้ ในสวนใกล้โรงงานไม่พบการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสี ก็ยังไม่สามารถคลายความวิตกกังวล ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีได้สั่งให้โรงงานหลอมโลหะหยุดประกอบกิจการ และให้เจ้าหน้าที่ ปส. แพทย์ พยาบาล ตรวจเฝ้าดูอาการของพนักงาน

๓.๒.๔ ปส. ได้แจ้งความดำเนินคดีกับบริษัท [REDACTED] ผู้รับใบอนุญาตที่ไม่แจ้งเหตุดังกล่าวให้ ปส. ทราบทันที จึงถือว่า ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๐๐ มีอัตราโทษตามมาตรา ๑๒๖ และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางรังสีตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงความปลอดภัยทางรังสี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรศรีมหาโพธิ ได้สรุปสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อดำเนินการยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่ง ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ กรณีอยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการ

๓.๒.๕ นอกจากนี้ บริษัท [REDACTED] จะต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้โรงงานที่มีการใช้สารกัมมันตรังสี จะต้องรายงานตามแบบ รง. ๗ ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมภายในวันที่ ๓๐ ธันวาคมของทุกปี และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ มาตรา ๓๙ (๑๓)^{๑๒} ซึ่งกำหนดให้ต้องเก็บและใช้วัตถุอันตรายอย่างปลอดภัยด้วย

/๓.๒.๖ พนักงาน...

^{๑๒} มาตรา ๓๙ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานมีหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้

๑) ๑)

๑) ๑)

(๑๓) จัดให้มีการเก็บและการใช้โดยปลอดภัยเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด หรือวัตถุอื่น ที่อาจเป็นอันตรายหรือที่อาจทำให้เกิดฝุ่นละออง ความร้อน แสงหรือเสียง ซึ่งเป็นอันตรายในการปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับวัตถุนั้น ๆ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยกรณนั้น ตลอดจนจัดให้มีวิธีการป้องกันและเครื่องป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่คนงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ด้วย

๑) ๑)

๑) ๑)

๓.๒.๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ออกคำสั่งให้บริษัท ████████ หยุดประกอบกิจการโรงงานหลอมโลหะ ที่ตรวจพบสารกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ปนเปื้อนในผงฝุ่นจากการหลอมโลหะของโรงงาน เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ พร้อมทั้งให้จัดทำมาตรการป้องกันและปรับปรุงแก้ไขโรงงานให้มีความปลอดภัยตามหลักวิชาการ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้บริษัท ████████ ประกอบกิจการโรงงานได้ตามปกติ โดยให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และบริษัท ████████ เปิดเดินเครื่องประกอบกิจการตามปกติตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา

๓.๒.๗ นับแต่บริษัท ████████ กลับมาประกอบกิจการ ยังไม่พบการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ในร่างกายของพนักงานในโรงงานหลอมโลหะ หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงโรงงานหลอมโลหะ และผลการตรวจการปนเปื้อนของรังสีในน้ำ ดิน อากาศ และน้ำประปาพบว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ

๓.๓ กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๔ ประเด็น ดังนี้

๓.๓.๑ ประเด็นที่ ๑ บริษัท ████████ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชน กรณีวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายหรือไม่อย่างไร

๑) เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายไปจากโรงงานตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ แต่บริษัท ████████ กลับแจ้งการสูญหายเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ จึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางรังสีตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงความปลอดภัยทางรังสี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดให้บริษัท ████████ ต้องแจ้งให้ ปส. ทราบทันที

๒) ความล่าช้าในการแจ้งวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหาย ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องระดมกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือและอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก เพื่อค้นหาอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหลหรือแพร่กระจายออกไป และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวและพื้นที่ใกล้เคียงไม่ให้เกิดความหวาดระแวงจากภัยอันตรายของวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะร้านรับซื้อของเก่า โรงงานรีไซเคิล โรงงานหลอมเหล็ก ย่อมตกอยู่ในอันตรายหากนำไปกองไว้ข้างนอกแล้วเกิดฝนตก จะทำให้น้ำชะไหลลงสู่บ่อบนพื้นดินและน้ำผิวดิน และหากนำไปหลอมจะยิ่งกระจายไปทางอากาศเป็นสารก่อมะเร็งในวงกว้าง ถึงแม้จะพบเจอผงฝุ่นโลหะในโรงงานหลอมโลหะเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ แต่ก็ไม่มีหน่วยงานใดสามารถยืนยันว่าเป็นวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่สูญหายไปหรือไม่ ยิ่งสร้างความวิตกกังวล ส่งผลให้ ปส. และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเฝ้าระวังทั้งสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของพนักงานในโรงงานและประชาชนที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียง แสดงให้เห็นว่า บริษัท [REDACTED] ไม่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยและการควบคุม ป้องกันวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่อยู่ในความครอบครอง กลับปล่อยให้สูญหายโดยง่าย ทั้งที่วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ เป็นวัตถุอันตรายที่ต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันเป็นพิเศษมากกว่าทรัพย์สินอื่น ๆ ภายในโรงงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งเหตุอันตรายหรือความเสียหายให้ ปส. ทราบโดยทันที แต่บริษัท [REDACTED] กลับดำเนินการล่าช้า ไม่สอดคล้องกับหลักการระวังไว้ก่อน ดังนั้น จึงรับฟังได้ว่า บริษัท [REDACTED] ได้กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชน อย่างไรก็ตาม เมื่อ ปส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แจ้งความดำเนินคดีกับบริษัท [REDACTED] แล้ว จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่องหากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว

๓) นอกจากนี้แม้บริษัท [REDACTED] จะถูกแจ้งความดำเนินคดีข้างต้นแล้วก็ตาม แต่บริษัท [REDACTED] ยังมีหน้าที่ต้องแจ้งการสูญหายของวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ แต่บริษัท [REDACTED] กลับไม่ได้รายงานให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบภายในกำหนด ซึ่งเข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่อุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้ไม่สามารถนำบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ มาตรา ๕๐^{๓๓} มาลงโทษได้ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๓.๒ ประเด็นที่ ๒ กากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่ตรวจพบในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท [REDACTED] ได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลใดหรือส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนถือเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

๑) เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๖ วัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ได้สูญหายไป และเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ตรวจพบกากกัมมันตรังสีดังกล่าว

/ในโรงงาน...

^{๓๓} มาตรา ๕๐ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

ในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท ████████ ทำให้อุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีได้ออกคำสั่งให้บริษัท ████████ หยุดประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสี พร้อมทั้งให้จัดทำมาตรการป้องกันและปรับปรุงแก้ไขโรงงานให้มีความปลอดภัยตามหลักวิชาการ นอกจากนี้ ปส. ได้สั่งให้บริษัท ████████ จัดเก็บกากกัมมันตรังสีไว้ในสถานที่ของโรงงานไว้จนกว่า สทน. จะนำไปกำจัด ประกอบกับผลการตรวจสอบไม่พบการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีในร่างกายของพนักงานในโรงงาน หลอมโลหะ และผลการตรวจการปนเปื้อนของรังสีในน้ำ ดิน อากาศ และน้ำประปาในพื้นที่บริเวณโรงงาน และพื้นที่ใกล้เคียง พบว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่ารังสีพื้นหลังตามธรรมชาติ โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลใด หรือส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่า บริษัท ████████ ได้กระทำตามคำสั่งของอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรีและ ปส. แล้ว ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า บริษัท ████████ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒) อย่างไรก็ตาม แม้กากกัมมันตรังสีข้างต้น จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล หรือส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ตาม แต่ก็ยังเป็นต้นเหตุให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปร่วมตรวจสอบและค้นหาวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ รวมถึงการเก็บรักษาและการกำจัดกากกัมมันตรังสีมีค่าใช้จ่ายในดำเนินการ เมื่อ ปส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการก็สามารถเรียกค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษได้ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๖ วรรคสอง^{๑๔} ซึ่งเป็นไปตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย อีกทั้งหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กำหนดให้เป็นความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการประกอบธุรกิจ โดยเคารพสิทธิมนุษยชนและมีมาตรการเยียวยา ดังนั้น จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่อ ปส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

/๓.๓.๓ ประเด็น...

^{๑๔} มาตรา ๙๖ แห่งกฏาเนตมลพิษใดก่อให้เกิด หรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นนั้นเกิดจาก

(๑) เหตุสุจริตหรือการสงคราม

(๒) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ

(๓) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเอง หรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น

ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย

๓.๓.๓ ประเด็นที่ ๓ สทท. ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชน กรณีการกำจัดกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่เก็บไว้ในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท ██████████ และวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ของโรงไฟฟ้าชีวมวลของบริษัท ██████████ หรือไม่ อย่างไร

๑) เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การจัดการกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ของบริษัท ██████████ อยู่ระหว่างการประสานกับ ปส. ตามมติคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ และในส่วนของวัสดุกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ของบริษัท ██████████ ที่ได้ขออนุญาตยกเลิกและให้จัดการเป็นกากกัมมันตรังสี และ สทท. ได้รับไว้แล้ว ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ สทท. ในการกำจัดกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ และวัสดุกัมมันตรังสีดังกล่าว ในระหว่างการหาสถานที่กำจัดกากกัมมันตรังสี สทท. ได้ออกคำสั่งให้บริษัท ██████████ ต้องดูแลรักษากากกัมมันตรังสีไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมภายในโรงงานหลอมโลหะ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป แต่ไม่เกินห้าปีตามเกณฑ์ความปลอดภัยของ สทท. ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า สทท. ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒) อย่างไรก็ตาม แม้กากกัมมันตรังสีดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อร่างกายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าบริษัท ██████████ ดูแลรักษากากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ความปลอดภัย ก็อาจมีความเสี่ยงอันเป็นการกระทบสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดและการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี อีกทั้งหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กำหนดให้เป็นหน้าที่ของภาครัฐในการคุ้มครองประชาชนไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจาก การดำเนินธุรกิจทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๓) จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ต่อ สทท. เพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๓.๔ ประเด็นที่ ๔ จังหวัดปราจีนบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สื่อสารข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน สร้างความรับรู้มาตรการด้านความปลอดภัยจากกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ และได้มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จังหวัดปราจีนบุรีได้ตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ขึ้น พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม และจัดทำแผนเผชิญเหตุภัยจากนิวเคลียร์และรังสี จังหวัดปราจีนบุรี ปี ๒๕๖๖ นอกจากนี้ ได้เฝ้าระวังภัยและตรวจวัดทางรังสีในสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในบริเวณพื้นที่เกิดเหตุ

/และพื้นที่...

และพื้นที่โดยรอบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในระหว่างเกิดเหตุการณ์ ได้สื่อสารข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ต้องการอย่างต่อเนื่องให้ประชาชนได้รับทราบ ผ่านการแถลงข่าวของจังหวัดปราจีนบุรี สื่อสารมวลชนในช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้สรุปสถานการณ์ประจำวันและการจัดทำอินโฟกราฟิกส์ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ต้องการของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑(๑) มาตรา ๕๙ และเป็นไปตามหลักการระงับไว้ก่อน ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า จังหวัดปราจีนบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ จึงมีมติ ดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่ ๑ กรณีวัสดุแก๊สมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ สูญหายไปจากโรงงานของบริษัท [REDACTED] มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่เป็นเรื่องที่ได้แก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง

๔.๒ ประเด็นที่ ๒ กรณีกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่ตรวจพบในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท [REDACTED] ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลใด หรือส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่นั้น ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเรียกค่าใช้จ่ายในการจัดมลพิษจากบริษัท [REDACTED]

๔.๓ ประเด็นที่ ๓ กรณีการดำเนินการของ สทน. ในการกำจัดกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่เก็บในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท [REDACTED] และวัสดุแก๊สมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ของโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนฯ ของบริษัท [REDACTED] นั้น ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๔ ประเด็นที่ ๔ กรณีจังหวัดปราจีนบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สื่อสารข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน สร้างความรับรู้มาตรการด้านความปลอดภัยจากกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ นั้น ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๕ จากประเด็นตามข้อ ๔.๑ - ๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อ ปส. สทน. กรมโรงงานอุตสาหกรรม และบริษัท [REDACTED]

ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๕.๑ ให้ ปส. เป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวมค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเรียกให้บริษัท ████████ ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๖ วรรคสอง

๔.๕.๒ ให้ สทท.

๑) เร่งจัดการวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ของโรงไฟฟ้าชีวมวลของบริษัท ████████ และกำจัดกากกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ที่เก็บไว้ในโรงงานหลอมโลหะของบริษัท ████████ รวมทั้งกำหนดมาตรการควบคุม ป้องกัน และตรวจสอบปริมาณรังสีจากวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ และกากกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ไม่ให้แพร่กระจายหรือสูญหาย

๒) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าจะจัดการวัสดุกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ และกำจัดกากกำมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ แล้วเสร็จ

๔.๕.๓ ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม

๑) ทบทวนประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ให้เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) กำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องตรวจวัดรังสีในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดสถานะการปนเปื้อนทางรังสี

๔.๕.๔ ให้บริษัท ████████ นำกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) มาใช้ และให้ ปส. กำกับดูแลการดำเนินการของบริษัท ████████ ให้เป็นไปตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลิกษ์

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

